

PREOCUPĂRILE FORTELOR REVOLUȚIONARE GĂLAȚENE DIN PERIOADA INTERBELICĂ REFLECTATE ÎN PRESA LOCALĂ

de MARGARETA GUZIEC

Mișcarea revoluționară din țara noastră a suscitât totdeauna interesul opiniei publice, el înregistrând creșteri în raport cu amplificarea procesului revoluționar.

Organizația locală Galați a Partidului Comunist Român în perioada interbelică a apreciat că — pornindu-se de la acest interes și difuzînd informații cit mai complete cu privire la mișcarea revoluționară generală și locală — se poate extinde sfera acesteia în toate domeniile de activitate și completa potențialul revoluționar cu noi categorii sociale. În acest scop organizația a situat în prim plan activitatea publicistică, considerînd presa ca cea mai accesibilă sursă de informare și propagare a teoriei revoluționare. Astfel se explică numărul mare al ziarelor și revistelor care, publicate fie sub egida secțiunii partidului, fie sub egida unor organizații de masă și profesionale, prin tematica lor aproape identică, sub diferite titulaturi au redat permanent știri despre acțiunile revoluționare în general și despre cele locale în mod deosebit. Pe marginea știrilor redate, publicațiile gălațene au afectat un spațiu larg unor profunde analize dialectice, ale căror concluzii, răspunzînd realităților locale, luau un caracter de directivă.

Din multitudinea acestor publicații vom cita numai cîteva: „Nădejdea“, „Albina“, „Libertatea“, „Tinerimea muncitoare C.F.R.“, „Orizont Nou“, „Îndrumarea“, „Făclia“, din tematica cărora vom încerca să descifrăm sensurile majore ale mișcării revoluționare gălațene din anii apariției lor.

„Nădejdea“ — organ al Partidului Socialist și al sindicatelor din Galați, cotidian care apărea în anii 1920—1921, s-a remarcat prin conținutul său, care în întregime se grefa pe realitățile istorice ale epocii.

Intitulîndu-se „organ al Partidului Socialist și al Sindicatelor din Galați“, cotidianul exprima un punct de vedere admis în perioada aceea și asupra căruia se va concluziona în coloanele ziarului: „orice muncitor organizat în sindicate să facă parte și din partidul său politic de clasă — și cum partidul și mișcarea sindicală formează un tot întreg în lupta clasei muncitoare... trebuie să aducă la îndeplinire atît hotărîrile Comisiei locale, cit și ale Comitetului secțiunii partidului“¹.

Condiționarea calității de membru al sindicatelor de calitate de membru al partidului clasei muncitoare constituia o necesitate și viza menținerea unității de acțiune a forțelor revoluționare, indiferent de împrejurări.

Un studiu foarte interesant a avut ca temă: greva ca formă a luptei împotriva exploatării. Desigur, studiul se da publicității ca urmare a numeroase greve ce s-au organizat și la Galați în anii 1918—1920. În acești ani, se impune cu acuitate refacerea economică a țării, care avusese de suferit mari pagube ca urmare a războiului. Admițînd greva ca formă a luptei de clasă, se preciza că: „victoria unei greve este reală atunci cînd mărirea salariului și scurtarea zilei de muncă se obține din beneficiul patronului...“ și „în nici un caz în detrimentul capitalului constant“². Precizarea era în deplină concordanță cu imperativul perioadei respective: refacerea economică a țării. În același timp, precizarea excludea orice tendință de anarhism

¹ Colecția ziarului „Nădejdea“ — organul Partidului Socialist și al Sindicatelor din Galați, 1920, 1921.

² Ibidem, nr. 83, 31 iulie 1920 și 83, 1 august 1920.

și viza formarea unor muncitori disciplinați, viitori proprietari ai mijloacelor de producție, în a căror responsabilitate urma să intre organizarea producției: „să nu uităm că împrejurările... pot să ne dea pe mină organizarea statului român... și atunci greutatea mare va fi a face ca producția să fie făcută în folosul întregului popor”³.

În paginile ziarului s-au dat publicității știri despre acțiunile de solidarizare a gălățenilor cu revoluționarii din întreaga țară oprimați de regimul burghezo-moșieresc sau cu proletariatul internațional, cum a fost cazul celor organizate pentru a elibera lui M. Gh. Bujor, împotriva procesului înscenat revoluționarilor din Prahova, din Ardeal pentru solidarizarea cu proletariatul din Rusia, de boicotare a Ungariei contra-revoluționare etc.

În fiecare număr al ziarului au fost relatate în amănunt întrunirile în care s-a dezbătut afilierea partidului la Internaționala a III-a, comunistă.

Problematica economică și social-politică ce se cerea a fi rezolvată în perioada respectivă: improprietărea țăranilor, democratizarea statului, drepturi politice și cetățenești, promovarea pe plan extern a unor relații de pace și pretenie a fost reluată de ziar și popularizată sub forma lozincilor: „Vrem pământul să fie al țăranilor”, iar „Fabricile ale lucrătorilor”; „Cerem desființarea curților marțiale”; „Cerem amnistia generală”; „Cerem armata să nu se amestece în lupta dintre muncă și capital”; „Cerem desființarea jandarmeriei”; „Cerem autonomie politică, judecătorească și culturală națională pentru toate naționalitățile, fără a se atinge suveranitatea statului”; „Vrem relații de prietenie cu toate popoarele”⁴.

„În tot timpul existenței ei, «Nădejdea» — conchidea la 1 august 1920 editorialul prin care se anunța întreruperea apariției din motive financiare — a făcut educația proletariatului, căutând a-l pregăti pentru timpurile ce nu mai sînt departe de împlinirea idealului socialist, pentru timpurile societății comuniste ce se apropie”⁵ și se mai poate adăuga: pentru unitatea în acțiune a forțelor democratice locale, care s-a materializat în victoria obținută de socialiștii gălățeni în alegerile electorale din 1920, subscrierea gălățenilor la afilierea partidului la Internaționala a III-a și transformarea orașului într-o citadelă a comunismului.

La 3 aprilie 1921 se edita ziarul „Albina” — organ al Ligii meseriașilor din Galați și județul Covurlui, care, după cum se anunță în editorialul primului număr, „nu va face nici o politică de partid, ci pe cea pur economică”... „va fi trimbiță de adunare a celor ce muncesc pentru ca, cu puteri unite, să se poată afirma ca clasă producătoare alături de celelalte categorii sociale”. A avut o durată de apariție foarte scurtă, 3 aprilie 1921—19 februarie 1922. Și cu toate că se anunța ca o publicație în afara politicii, totuși într-un articol editorial erau chemați muncitorii să activeze în cadrul legal, dînd curs realităților locale; astfel se transformă într-un ziar de opinie, situîndu-se pe poziții militante. Nemulțumirea gălățenilor exploatați, față de politica reacționară a guvernelor, acuzațiile aduse partidelor politice ale claselor exploatatoare, condamnarea dezinteresului acestora față de situația grea în care se zbăteau muncitorii lipsiți de lucru și aspirațiile maselor de a participa la conducerea statului și-au găsit locul în paginile „Albinei”, care concluziona că singura cale de remediere a mizeriei clasei muncitoare este numai unitatea de acțiune: „Uniți-vă frați meseriași și muncitori și adunați-vă ca albinele la stupul lor pentru a vă apăra drepturile voastre și a copiilor, căci trîntorii se înmulțesc, iar voi pieriți unul cite unul... gîndiți-vă că pieriți voi, pieri și țara și industria... cereți un singur lucru României Mari: drepturile voastre... chiar și nemții în războiul mondial au venit cu scopul de a nu mai pleca, iar cînd voi v-ați unit și ați pus pieptul și brațele voastre vinjoase atunci cînd țara v-a chemat, ați învins... Uniți-vă! este cuvîntul de ordine... trebuie să ne impunem partidului de guvern, cerînd ca în treburile publice ale statului să fie reprezentată absolut și clasa meseriașilor, să fie consultată și să i se ceară și ei cuvîntul”⁶.

Depășind cadrul informațional, consemnînd realitățile locale, și „Albina”, în scurta sa existență, a reușit să devină, prin opinia propagată, un ziar mobilizator al forțelor revoluționare.

³ Ibidem, nr. 83, 1 august 1920.

⁴ Colecția „Nădejdea” din anii 1920 și 1921.

⁵ „Nădejdea”, nr. 83, 1 august 1920.

⁶ Colecția „Albina” — organ al Ligii meseriașilor din Galați și județul Covurlui.

În condițiile apariției pericolului fascist și la Galați — ca expresie a spiritului antifascist manifestat de masele populare — sînt editate, sub egida organizației locale a P.C.R., un număr considerabil de ziare și reviste antifasciste. Preocupîndu-se cu consecvență de mișcarea antifascistă desfășurată la Galați, aceste publicații au constituit adezivul cel mai eficient al creării unității de acțiune a forțelor democratice locale. Între primele publicații care au lăsat în dezbatere pericolul fascist a fost ziarul „Libertatea”. Editat în 1932, „Libertatea” apare în perioada cînd criza generală se îndrepta vertiginos spre punctul ei culminant, — ca organ politic muncitoresc-săptămînal —, redactor responsabil fiind comunistul Iulius Kessler. Dezbătînd problemele economice, sociale și politice, care preocupau lumea muncitoare la data respectivă, fiecare articol demasca tendința claselor dominante de a ieși din criză pe seama clasei muncitoare și de a introduce în viața statului nostru elementele politicii fasciste, „Libertatea” chema masele să întărească frontul unic pentru a lupta împotriva fascismului, pentru un guvern muncitoresc-țărănesc⁷.

„Tinerimea muncitoare C.F.R.”, revistă lunară de literatură, știință, teatru, versuri, sport, apărea la 30 iulie 1932 sub conducerea Cercului cultural „Tineretul C.F.R. Galați”.

Făcînd loc prezentării situației dezastruoase a maselor populare, provocată de criza economică, și aspectelor luptei acestora pentru ieșirea din criză, revista susținea ca soluție absolută: unitatea de acțiune a forțelor revoluționare. „Fără voia unora dintre noi, realitatea ne obligă să observăm că omul nu-și poate construi fericirea în mod individual... este atras în mod logic și firesc către viața colectivă — se spunea în articolul program *Imbold* din revista «Tinerimea muncitoare» C.F.R....» — și ca un imbold, cu șanse și garanții de izbîndă, ne adresăm tuturor muncitorilor tineri și bătrîni: la munca solidară... să repunem în stare de funcțiune marele car al vieții, înlocuindu-i piesele defecte cu un mecanism nou, perfect și solid“... „Trebuie să luptăm cu toții — se scria în articolul *Viața tinerilor muncitori* — la un loc cu tovarășii virșnici și conduși de ei împotriva atacului patronilor. Să ne organizăm în mase mari în syndicate de clase și să luptăm împotriva scăderilor de salariu sub orice formă”.

„Uniți sub steaguri proletare / Vom alerga să ne apărăm / De am fi loviți. și să arătăm / Că noi vom ști să întronăm / Iubirea între popoare”, concluziona în versuri ideea unității poezia *Primul socialist*⁸.

„Orizont nou”, organ social al salariaților particulari, apărea de două ori pe lună, sub conducerea unui comitet de redacție.

Adresîndu-se unei categorii sociale distincte, funcționarii comerciali, ziarul „Orizontul nou” denunța încercările patronilor de a-i înregimenta în organizații de tip fascist și chema funcționarii comerciali să se încadreze în syndicate, pentru că — se afirma în articolul *Organizația profesională* — „noi nu sîntem decît proletari mîndri de această calitate ce o avem și luptăm cu adevărat pentru cucerirea drepturilor noastre”, iar funcționarilor comerciali li se recomanda că „vremurile de azi le poruncește... în modul cel mai categoric să-și strîngă rîndurile”⁹.

„Îndrumarea”, revistă bilunară antifascistă, apărea la 27 octombrie 1934, editată de Comitetul antifascist „Dunărea de Jos”. Articolul editorial al primului (și unicului) număr al revistei: *Cuvînt înainte*, prezenta cititorilor o analiză dialectică a împrejurărilor și scopului apariției revistei. Documentînd inegalitatea socială, demasca în același timp pericolul fascismului, ca fiind „teroarea cea mai cruntă a capitalismului... îndreptat împotriva claselor conducătoare... Fascismul tinde spre înăbușirea nemulțumirilor în sine”; articolul preciza în continuare că: „mișcarea antihitleristă este o ripostă dată hitlerismului care își propune să unească toate forțele împotriva fascismului și războiului”, relevînd misiunea Comitetului național antifascist „care nu urmărește scopul naiv al contopirii partidelor, ci unirea în luptă a tuturor forțelor democratice care se declară antifasciste”.

⁷ „Libertatea” — organ politic muncitoresc, apare săptămînal, nr. 3, 20 noiembrie 1932.

⁸ „Tinerimea muncitoare C.F.R.” — revistă de literatură, știință, teatru, versuri, sport — apare sub conducerea Cercului cultural „Tineretul C.F.R. Galați” 1932.

⁹ „Orizont nou” — organ social al salariaților particulari, nr. 1—2, 1934.

„«Îndrumarea» — se arată în continuare — fiind interpretul tuturor, va lupta pentru libertatea de organizare, pentru libertatea scrisului împotriva exploatării neomenoase, împotriva terorii și împotriva războiului care distruge ultimile rămășițe ale civilizației“.

Afirmațiile editorialului au fost susținute de colaboratorii revistei, în Întregul său conținut. Articolele semnate de Petre Constantinescu Iași, Ion Răuleanu, I. E. Vasiliu, Hagian Spartak : *Primejdia fascismului, Mișcarea antifascistă și tineretul, Libertatea*, precum și știrile din fabricile gălățene sau cele externe reușesc să redea cititorilor imaginea clară a situației social-politice a momentului și a ceea ce va urma dacă forțele democratice se vor uni pentru a frâna ascensiunea fascismului.

În spațiul rezervat rubricilor „Frontul muncii“ și „Informații“ cititorii găseau soluții pentru realizarea problemelor de muncă, revista luând atitudine împotriva patronilor exploatare. Acestea erau completate cu o rubrică literară¹⁰.

La 24 august 1935 s-a editat sub conducerea unui comitet, al cărui președinte de onoare era avocatul Iancu Vasiliu, revista literară, locală și economică „Făclia“ (care a preluat tematica „Îndrumării“).

„Făclia“ a apărut mai târziu, când forțele fasciste deveniseră impetuoase și începuseră să se manifeste cu mai multă vehemență la noi. Riposta revistei gălățene era categorică, aproape fără replică : crearea „Frontului popular“. Acesta era și titlul unui articol apărut în primul număr al revistei, în care-l definea ca : lozincă eroică de înaltă conștiință cetățenească, ce se impunea de la sine, fiind „din ce în ce mai mulți acei ce văd în fascism o primejdie de moarte, adică păături largi care muncesc și sînt conștiente de drepturile pe care le dă munca și care înțeleg că apărarea libertăților lor nu se poate face decît impunîndu-se ca masă strînsă organizată. Masele singure pot realiza frontul popular prin Blocul pentru apărarea libertăților democratice“¹¹.

Din cele expuse mai sus, se poate aprecia că presa locală — editată sub egida secțiunii Partidului Comunist Român, a organizațiilor democratice de masă sau a celor profesionale — a reușit să cuprindă multilateralitatea problematicii revoluționare, să o consemneze și în același timp, analizînd-o, să o valorifice în sensul orientării forțelor revoluționare spre realizarea politicii partidului. Prin conținutul său militant, presa gălățeană a contribuit la conștientizarea potențialului revoluționar local, care a adăugat plusul său de energie la lupta revoluționară a întregului nostru popor.

PRÉOCCUPATIONS DES FORCES REVOLUTIONNAIRES DE GALATZI REFLETEES DANS LA PRESSE LOCALE, DANS LA PERIODE D'ENTRE LES DEUX GRANDES GUERRES MONDIALES

R é s u m é

Le mouvement révolutionnaire de notre pays a toujours suscité l'intérêt de l'opinion publique c'est pourquoi on lui a accordé un large espace dans la presse roumaine.

Répondant à cet intérêt unanime, l'organisation locale du Parti Communiste Roumain, dans la période d'entre les deux grandes guerres mondiales, dans les colonnes de certaines publications — Nădejdea (L'Espoir), Albina (L'Abeille), Libertatea (La Liberté), Tinerimea muncitoare (La jeunesse ouvrière) C.F.R. (Chemins de fer Roumains), Orizont Nou (Nouvel Horizon), Facla (La Torche), Îndrumarea (La

¹⁰ „Îndrumarea“ — revistă bilunară antifascistă, nr. 1, 1934.

¹¹ „Făclia“ — revistă literară, socială și economică, 1935—1936.

Direction) — a présenté largement les problèmes du mouvement révolutionnaire de Galatzi, parmi lesquels se détachent le problème de l'organisation des syndicats ; la liaison entre le parti de la classe ouvrière et les syndicats ; l'organisation de la lutte par l'entremise des grèves ; la démocratisation de l'Etat ; l'attribution des terres aux paysans ; l'attribution des libertés civiles ; la lutte pour la paix ; la lutte antifasciste etc.

Les problèmes abordés ressortaient des réalités locales, qui se définissaient par l'orientation de la majorité des habitants vers l'organisation du Parti Communiste Roumain, ainsi que par la décision des masses populaires de Galatzi de participer d'une manière active à la vie politique du pays.